

Til:

UTDANNINGSDIREKTORATET
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Svar - anmodning om uttalelse fra Skaun kommune - søknad etter privatskoleloven Viggja montessoriskole SA

I brev av 25.februar 2026 fra Utdanningsdirektoratet (Udir) vises det til at Viggja Montessoriskole SA søker om godkjenning etter privatskoleloven. Det framgår av søknaden at skolen ønsker å etablere seg i Skaun kommune. Det søkes om ny grunnskole med 50 elevplasser på 1. – 7. trinn, med oppstart høst 2027. Det vises videre til at vertskommunen har rett til å uttale seg om søknaden før Udir fatter vedtak i saken jf. privatskoleloven §2-1 første ledd. I forarbeidene til endringene i privatskoleloven, Prop. 80L (2022-2023) *Endringer i privatskolelova (økt folkevalt innflytelse mv.)* vises det til at de lokale folkevalgte skal få mulighet til å uttale seg før Udirs behandling av søknader og godkjenning av nye skoler. Udir skal foreta en skjønnsmessig vurdering som blant annet skal legge vekt på hvilke konsekvenser en godkjenning vil få for det offentlige skoletilbudet. Ved vurderingen av slike konsekvenser skal det legges vesentlig vekt på uttalelsen fra vertskommunen. I vurderingen av konsekvenser for det offentlige skoletilbudet vil Udir blant annet vektlegge endring av skolestruktur og budsjettmessige konsekvenser, skolefaglige hensyn, behovet for skolen. Kommunen bes besvare henvendelsen innen 3 måneder. Skaun kommune har tidligere sendt uttalelse til Utdanningsdirektoratet i juni 2025 om tilsvarende søknad fra Viggja montessoriskole SA.

Endring av skolestruktur og budsjettmessige konsekvenser på kort sikt

Kommunestyret fattet vedtak om nedleggelse av Viggja oppvekstsenter 17.12.24 sak 79/24. Her ble det redegjort for økonomiske og faglige konsekvenser ved nedleggelse (se vedlegg). Statsforvalteren i Trøndelag behandlet krav om lovlighetskontroll av vedtaket i sak 79/24. Etter kontroll av vedtaket var Statsforvalterens avgjørelse at kommunestyrets vedtak var lovlig.

Bakgrunn for saken, som medførte endringer i barnehage- og skolestruktur, var kommunens alvorlige økonomiske situasjon, der Skaun kommune må redusere driftsutgiftene både på kort og lang sikt. Det har blitt gjennomført store investeringer de senere år, noe som har medført lånegjeld og dermed også økende renteutgifter. Bortfall av skatteinntekter, endringer i inntektssystem og høy prisvekst har også bidratt til en svært krevende økonomisk situasjon. Driftsregnskapet ble gjort opp med et negativt netto driftsresultat på minus 53 millioner kroner for 2024 og minus 12 millioner for 2025. Organisasjonen har tatt ned driftsutgifter tilsvarende 50 årsverk i 2025. For å komme i balanse har det blitt brukt av driftsfond.

Kommunen står fortsatt overfor en endring i utgiftsbehov som følge av framskrevet demografisk utvikling. Fram mot 2040 kan man forvente mer enn en dobling av innbyggere over 80 år. Hvis befolkningsprognosen blir riktig, vil man i årene framover trenge langt flere langtidsplasser i sykehjem og regne med at flere også vil trenge hjemmetjenester. I tillegg ser man økende behov for helse- og omsorgstjenester hos yngre del av befolkningen.

Utredningen knyttet til nedleggingsvedtaket viste befolkningsprognoser, kapasitet i barnehage og skoler, kjente utbyggingsprosjekter, kjente barnetall, samt faglig- og økonomisk vurderingsgrunnlag. Innspill fra brukere ble vedlagt og redegjort for i for hovedpunkter i saken, samt elevens stemme. Det ble også gjort barns beste-vurderinger i saken.

Viggja skole og SFO ble lagt ned fra 01.08.2025. Ved å se skolekretsene Viggja og Børsea i sammenheng ble det tatt ned 12 årsverk. Dette på grunn av at elevtallet også ved Børsea skole er synkende..

De økonomiske vurderingene knyttet til effektiviseringa av drift i skolesektoren i Skaun ved å se disse skolekretsene i sammenheng, er avgjørende for at kommunen skal håndtere de økonomiske utfordringene den står overfor.

Bakgrunnen for at oppvekstsektoren ble bedt av kommunestyret om å ta en stor del av innsparingstiltakene er en sammenstilling av hvor mye kommunen bruker pr. innbygger på ulike tjenester sammenlignet med våre nabokommuner, KOSTRA gruppe 1 og gjennomsnittet for landet. Tallene ble korrigert for utgiftsbehov, slik at de ble direkte sammenlignbare, og viste at innenfor grunnskoleområdet lå det et forholdsvis stort innsparingspotensial, dersom man kunne drifte tjenesten med tilsvarende ressurser som sammenligningskommunene. For at man skal kunne drifte tjenestene i tråd med nasjonale normtall for bemanning og lærernorm ble det nødvendig med strukturtiltak.

I rammetilskuddet blir alle kommuner trukket et fast beløp per elev som går i private eller statlige grunnskoler. Treksatsene for 2025 er per elev er 133 100 kroner.

Begrunnelsen for dette trekket er at kommunen ikke finansierer undervisningen til elever i private og statlige grunnskoler. Nettoeffekten for kommunen vil være avhengig av egen kapasitet i skolene og eventuelle marginalkostnader (når utløser en ekstra elev behov for en ekstra ressurs i tråd med lærernorm etc.). Dette er noe av det som utredningen av økonomiske konsekvenser ved sammenslåingen av skolekretsene Børsa og Viggja viser til. Driftskostnader pr. elev ved Børsa skole vil også øke i årene framover, sett i lys av synkende elevtall og gi færre stordriftsfordeler. Børsa skole har en kapasitet til 350 elever. Fra høsten 2025 er det 270 elever, ved sammenslåing av kretsene.

Dersom 30 elever får plass ved privat skole blir trekket i rammetilskuddet på rundt 3,9 millioner kroner. I tillegg vil kommunen måtte finansiere eventuell individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) og forsterket opplæring i norsk til elevene ved Viggja montessoriskole. Ved nedleggelse hadde 9,4 % av elevene ved Viggja skole vedtak om ITO og 7,4% vedtak om forsterket opplæring i norsk. Denne blir i dag organisert på en mer effektiv og fleksibel måte innenfor organiseringen ved Børsa skole, som blant annet er kommunes mottaksskole for forsterket opplæring i norsk. I tillegg vil kommunen måtte dekke skysskostnader for elevene ved Viggja montessoriskole SA, som er bosatt i Skaun kommune. Kostander ved skoleskyss ved avstand er ca. 10 000 kr pr. elev pr skoleår og dersom elevene må ha kommunalt vedtak på grunn av særlig farlig skoleveg er kostnadene ca. 100 000 kr pr elev pr skoleår.

Trekket i rammetilskuddet og øvrige kostnader vil normalt måtte dekkes av kommunen gjennom nedtrekk av budsjetttramma til kommunens barnehager og skoler. Dette vil være utfordrende knyttet til bemanningsnorm i barnehager og lærernorm i skoler, sett i lys av kommunens økonomiske situasjon.

Av barn født fra 01.01.20 – 01.01.25 er det folkeregistrert 31 barn i gamle Viggja skolekrets og 187 i tidligere Børsa skolekrets. Det vil si at i løpet av de nærmeste fem årene kan man forvente at elevtallet forsetter å gå ned. Det samme gjelder for hele kommunen ifølge SSBs oversikt over fødte barn i Skaun. Her er årskull registrert på fødte år pr 01.01.26:

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
144	148	126	122	139	120	137	116
2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
92	103	94	93	90	84	105	82

Tallene viser at inntektene til skoledrift vil gå ned, som følge av synkende elevtall og

sektoren må også i det videre tilpasse driften. I skoleåret 26/26 er det 1247 elever i grunnskolen i Skaun. Om man ikke legger inn påslag på vekst i barnekullene, vil det ved skolestart når kullet som er født i 2025 starter på 1.trinn, være i underkant av 1000 elever. I søknaden viser Viggja montessoriskole SA til at nedtrekket på rammetilskudd ikke vil gjøre seg gjeldene før i 2029. Nedgangen i barnetall viser at den økonomiske situasjonen for sektoren vil fortsatt være krevende i årene fremover. Det er investeringstiltak som er satt på vent i gjeldende økonomiplan både i helse og oppvekst, som også vil kunne påvirke kommunens økonomiske kapasitet.

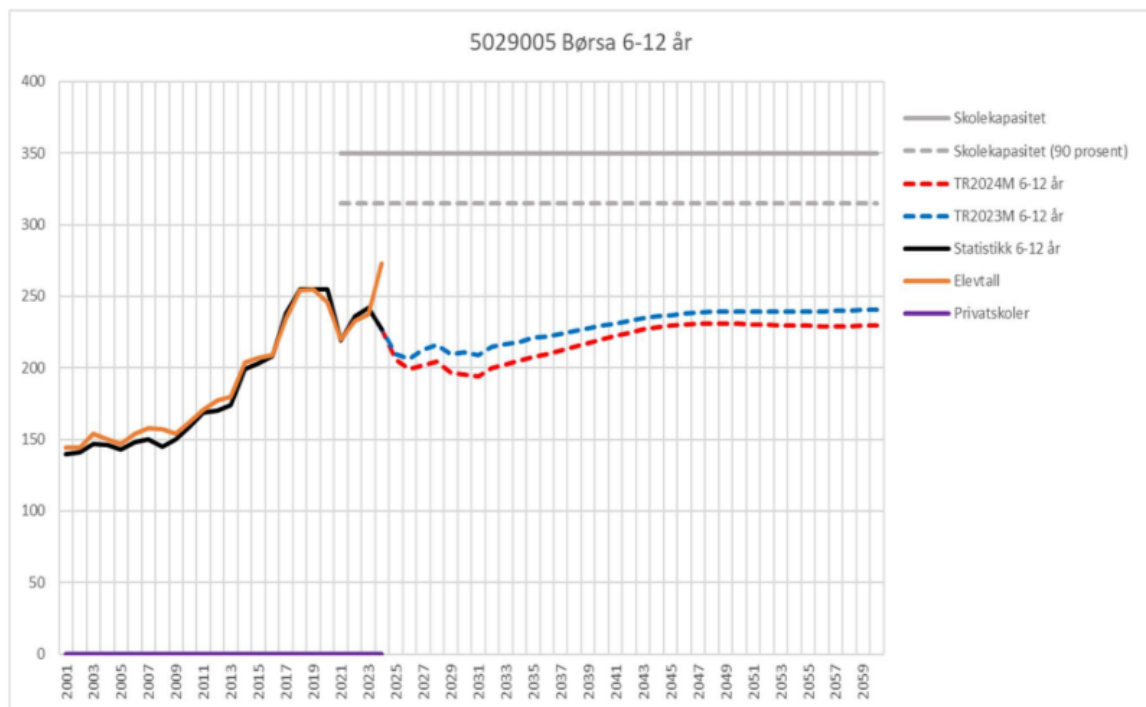
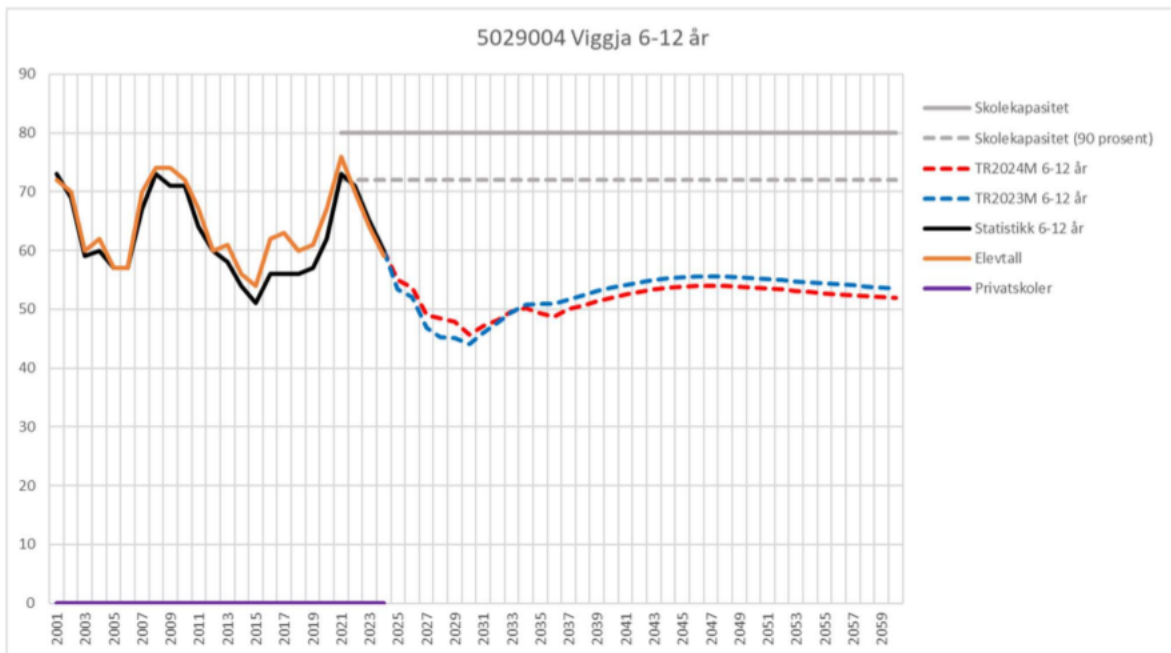
Endring av skolestruktur og budsjettmessige konsekvenser på lang sikt - behovet for skolen

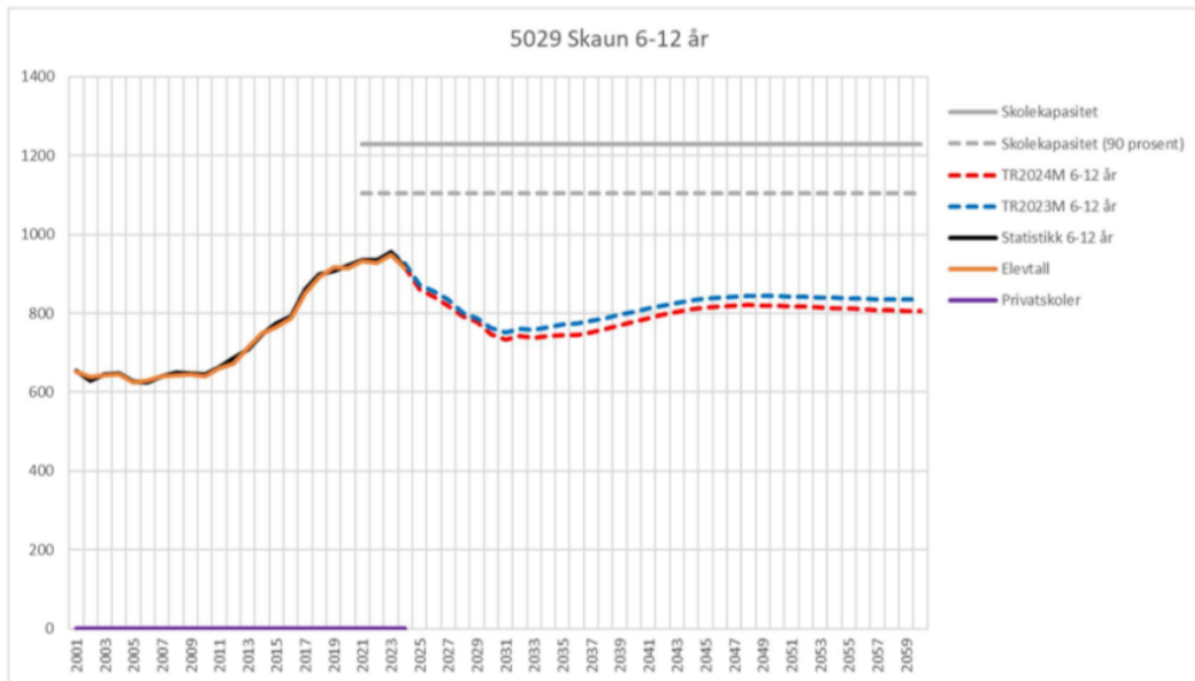
I Skaun kommunes arealplan 2024 – 2036 er det lagt til rette for stor utbygging, både i Børsa og Viggja skolekrets. I Viggja skolekrets er det satt av 280 – 300 boenheter fram mot 2036. I Børsa skolekrets er det avsatt mellom 400 – 440 boenheter for samme periode. Utbyggingspotensialet er vesentlig høyere enn befolkningsprognosen for Trondheimsregionen. Legges befolkningsprognose og markedssituasjon til grunn vil utbyggingstakten bli en god del lavere. Etablering av ny næring i Orkland vil kunne få innvirkning på hele kommunen og regionen når det gjelder boliggetterspørsel, mens kostnader til utbygging, samt innsigelser på planer kan medføre manglende eller utsatt gjennomføring. Å beregne økonomiske konsekvenser i tall på lang sikt er dermed mer krevende. Det blir vanskelig å se inn i glasskula når, og om, utbyggingen skyter fart Trondheimsregionen har publisert befolkningsprognoser for de åtte kommunene i Trondheimsregionen fram til 2060. Disse viser antatt befolkningsvekst og boligbygging per år, samt skolekapasitet og folkemengde totalt i kommunen og etter skolekrets. Det er også utarbeidet et dokumentasjonsnotat som viser forutsetningene for prognosene for en mer langsiktig vurdering. Befolkningsprognosen for Trondheimsregionen inkluderer også ubebygde regulerte områder i tillegg til SSBs prognoser.

Framskrivningene er utarbeidet ved hjelp av prognoseverktøyet Kommunenes plan- og analysesystem *Kompas*. Forutsetningene er basert på vurderinger om hvordan fruktbarhet, dødelighet, flyttemønster og boligmengden vil utvikle seg over tid. Gitt disse forutsetningene beregnes det hvordan befolkningsutviklingen vil endre seg i de enkelte kommunene og skolekrets etter ettårig alder og kjønn.

I alle kommuner i Trondheimsregionen er det kartlagt boligpotensial langt større enn beregnet boligbyggebehov de kommende årene. Prognosen som presenteres her viser bare ett av mange mulige scenarier for boligbygging innad i den enkelte kommune. For befolkningsvekst i regionen og fordelingen av denne mellom kommunene viser

mellomalternativet det som Trondheimsregionen per i dag anser som det mest sannsynlige.

Ut ifra prognosene fra Trondheimsregionen vil det ikke være et behov for privatskole med 50 elevplasser i Skaun kommune, verken på kort eller lang sikt. Ser man den totale kapasiteten i skolene i Skaun, kan det også tas forbehold om å endre kretsgrenser ytterligere for å tilpasse elevtall og kapasitet ved en elevtallsvekst.

Skaun kommune er kompakt i areal, med sine 224 kvadratkilometer. Avstanden mellom Børsa skole og tidligere Viggja skole er 5,9 km, slik at det medfører heller ikke vesentlig lang skoleveg for elever til dagens nærskole. Elever i tidligere Viggja skolekrets har en akseptabel reisetid til Børsa skole, da reisetid ikke vil være lengre enn for elever i andre skolekretser i Skaun.

Demografiendringene som kommunen står overfor vil heller ikke avta på lang sikt, så det er nødvendig for Skaun kommune å drive effektivt, men forsvarlig, innenfor grunnskolesektoren.

Skolefaglige hensyn

Skaun kommune har ingen kommentarer til skolefaglige hensyn.

Oppsummering

Skaun kommune er inne i et stort omstillingsarbeid med å tilpasse driften etter inntekter. Dette utfordrer særlig oppvekstsektoren, da vi ser at barnetallene i kommunen er synkende og behovet for helsetjenester er økende. Dette gjelder både på kort og lang sikt, slik at dette er noe det må jobbes med også i årene foran oss. Det har blitt gjort flere nødvendige strukturvedtak i Skaun ved å legge ned barnehager og skoler. Det er forståelse for at dette påvirker bygdene, men samtidig er det lite økonomisk

handlingsrom utover dette, om man skal etterleve lovkrav for bemanning i sektoren. Som nevnt er Skaun kommune en forholdsvis liten kommune i areal, slik at det er ikke lange avstander mellom tjenestestedene. Det tilbys gode tjenester ved de øvrige skolene og de blir gjort et stort og omfattende arbeid for å trygge elevene inn i sin nye skolehverdag fra høsten 2025.

Med bakgrunn i kommunens krevende økonomiske situasjon, synkende elevtall og kommunens arbeid med endringer i skolestrukturen, støtter ikke Skaun kommune godkjenning av at Viggja Montessori SA etablerer seg som ny privatskole i Skaun.